

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Інженерно-технологічний факультет

КАФЕДРА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Освітньо-професійна програма Харчові технології
спеціальність 181 Харчові технології
галузь знань 18 Виробництво та технології
освітній ступінь Бакалавр

Розробник
Опара Надія –
доцент кафедри безпека
життєдіяльності,
к.с.-г.н, доцент

Гарант ОПП
Ножечкіна – Єрошенко Галина –
професор кафедри харчових технологій,
к.т.н, доцент

Полтава
2020 р.

Опис навчальної дисципліни та інформація про розробника

Назва навчальної дисципліни	БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОСНВОИ ОХОРОНИ ПРАЦІ обов'язкова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу	Кафедра безпека життєдіяльності
Контактні дані розробників, які залучені до викладання	Викладач: Опара Надія , к.с.-г.н., доцент Контакти: ауд. 343А, навчальний корпус №3 : nadiia.opara@pdaa.edu.ua : (0532) 60 98 61
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень
Спеціальність	181 Харчові технології
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з основ безпеки життєдіяльності
Мова викладання	Державна

Мета вивчення навчальної дисципліни: набуття здобувачем вищої освіти компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, забезпечення оптимального управління охороною праці на підприємствах, а також формування у здобувачів вищої освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку і усвідомлення необхідності обов'язкового виконання в повному обсязі всіх заходів гарантування безпеки праці на робочих місцях.

Основні завдання навчальної дисципліни: опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийняттого ризику; ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Заплановані результати навчання:

Компетентності:	
загальні	фахові
Здатність працювати в команді Уміння розв'язувати поставлені задачі та приймати відповідні обґрунтовані рішення.	Здатність розробляти та впроваджувати ефективні методи організації праці, нести відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб.
Програмні результати навчання:	
Дотримуватися правил техніки безпеки та проводити технічні та організаційні заходи щодо організації безпечних умов праці під час виробничої діяльності.	

Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності, таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.

Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Типологія аварій на потенційно-небезпечних об'єктах.

Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Поведінкові реакції населення у НС.

Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.

Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві.

Тема 9. Навчання з питань охорони праці.

Тема 10. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Тема 11. Основи фізіології та гігієни праці.

Тема 12. Основи виробничої безпеки.

Тема 13. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

Розподіл навчальної дисципліни за видами занять та годинами навчання

Елементи характеристики	Денна форма навчання
	набір 2020 р.
Рік навчання (курс)	III
Семестр	6
Лекції (годин)	16,0
Практичні (годин)	14,0
Самостійна робота (годин)	60,0

Система нарахування балів

Накопичування балів з навчальної дисципліни	
види навчальної роботи	максимальна кількість балів
Ведення конспекту лекцій	16,0
Виконання практичних завдань	28,0
Виконання завдань самостійної роботи	24,0
Контрольна робота	12,0
Екзамен	20,0
Максимальна кількість балів	100,0

Система оцінювання навчальних досягнень студентів національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Трудовіткість:

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3,0

Форма семестрового контролю – екзамен

Сторінка курсу на платформі Moodle -
<https://moodle.pdaa.edu.ua/course/view.php?id=5216>

Інформаційні джерела:

1. Дикань С.А., Іваницька І.О. Безпека людини. Університетський курс. Human Secursty: підручник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 279 с.: іл. табл.
2. Левченко О.Г., Полукаров О.І., Зацарний В.В., Полукаров Ю.О., Землянська О.В. Охорона праці та цивільний захист: підручник. За ред. Левченко О.Г. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 472с.
3. Бедрій Я.І., Нечай В.Я. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2017. 499 с.
4. Атаманчук П.С., Мендерецький, Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 276 с.
5. Дикань С.А., Зима О.Є. Безпека в галузі та надзвичайних ситуаціях. Університетський курс [Текст]: підручник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. 273 с.: іл. табл.
6. Безпека життєдіяльності: підручник. За ред Коцана І.Я.. Харків: Фоліо, 2014. 462 с.
7. Мягченко О.П. Безпека Життєдіяльності людини та суспільства: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 384 с.
8. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Харків : Факт, 2005. 348 с.
9. Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Безпека життєдіяльності: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. 456 с.
10. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Львів : Видав, центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005. 301 с.
11. Березуцький В.В. Основи охорони праці: навч. посіб. Харків: Факт, 2005. 480 с.
12. Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами/ Київ: Знання, 2007. 367 с.

13. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці: навч. посіб. Львів: Укр. академія друкарства, 2006. 324 с.
14. Москальова В.М. Основи охорони праці: підручник. Київ: Професіонал, 2005. 672 с.
15. Федоров М.І. Охорона праці в галузі: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2012. 136 с.
16. Федоров М.І., Лапенко Т. Г., Дрожчина О.У. Охорона праці в галузі (збірник схем, термінів): навч. посіб./ Полтава: ПДАА, 2005. 118 с.

Допоміжні

1. Конституція України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI.
3. Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці»: закон України від 21.11.2002р. № 229-IV. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
4. Закон України Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
5. Положення про службу охорони праці: типові положення від 15.11.2004р. № 255. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.
6. Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки: Закон України № 178-VII від 4.04.2013 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/178-18>.
7. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1417 від 30.12.2014р. Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ [№ 657 від 31.07.2017](#).
8. Порядок утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту: постанова КМУ від 09.10.2013 № 787.
9. Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Види оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації: наказ МВС України від 26.12.2014 № 1406, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.01.2015 за № 47/26492.
10. Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях: наказ ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України від -8.08.2014 № 458).
11. Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733.
12. Порядок забезпечення населення і працівників формувань та спеціальних служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1200.
13. Типове положення про навчання з питань охорони праці: типові положення від 26.01.2005р. № 15. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.
14. Кодекс законів про працю: закон України з змінами від 17.05.2012р. № 4711-VI. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
15. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: Постанова Кабінету Міністрів України, № 1232 від 30.11.2011 р. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.
16. Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру: постанова КМУ від 30.10.2013 № 841.
17. Типове положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій: постанова КМУ від 12.10.2010 № 927.
18. Костенко О.М., Опара Н.М., Дрожчина О.У. Методологія аналізу передтравматичних, травматичних ситуацій та виробничого травматизму в агроінженерії. *Вісник ПДАА*. 2020. № 3. С. 287-294. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2020/03/33.pdf>

19. Опара Н.М. Аналіз стану охорони праці в Україні за 2019 рік. *Інноваційні та передові підходи при вирішенні актуальних задач сільськогосподарського виробництва і переробки*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Полтава, 25-27 листопада 2020 р.). Полтава: Полтавський державний аграрний університет, 2020. С. 90-96.

URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9456>

21. Опара Н.М., Сіромаха М.В. Медогляд на підприємстві основа безпеки працюючих. *Інноваційні аспекти системи безпеки праці, захисту інтелектуальної власності*: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. (м. Полтава, 26-27 березня 2020 р.). Полтава: ПДАА, 20. С. 37-40.

URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8408>

22. Опара Н.М., Біловод І.В. Здобувачам вищої світи – досконалі знання з безпеки життєдіяльності. *Проблеми та перспективи розвитку сільськогосподарського машинобудування*: матеріали III Всеукраїнської інтернет-конференції. (м. Полтава, 26-27 листопада 2020 р.). Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2020. С. 40-42.

URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9458>

23. Підписка: Всеукраїнський науково-популярний журнал «Безпека життєдіяльності». Київ: ТОВ «Основа». 2020.

24. Підписка: Науково-виробничий журнал «Охорона праці». Київ: ТОВ «Редакція журналу «Охорона праці». 2020.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державна служба України з питань праці.

URL: <http://dsp.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

URL: <https://mon.gov.ua/ua>

3. Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій.

URL: <https://www.dsns.gov.ua/>

4. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.

URL: <http://www.fssu.gov.ua/>

5. Офіційний портал Верховної Ради України.

URL: <https://rada.gov.ua/>

6. Правова інформаційно-пошукова система «Нормативні акти України»

URL: <https://allref.com.ua/>

7. Офіційне інтернет-представництво Президента України

URL: <https://www.president.gov.ua/>